

Suuri pelikupru

GIZMONDO

Gizmondon piti olla käsikonsolien mullistaja. Pelikone, digikamera, GPS-navigaattori, viihdekeskus, kaikki samassa.

Sanat: Jukka O. Kauppinen

**Marraskuu 2003. Käsikonsolimarkkinoille jul-
kistetaan uusi haastaja, Gizmondo. Maaliskuu
2005. Rajoitettu julkaisu Britanniassa. Marras-
kuu 2006. Gizmondo on konkurssissa. Entinen toimitus-
johtaja tuomitaan vankeuteen ja karkotetaan USA:sta.
Petosten vyöhyt selvitetään.**

Vajaan neljän vuoden aikaan mahtuu pelialan historian suurin kupru. Jälkipolvet muistavat Gizmondo-konsolista vain mafiakytkökset, käsittämättömän törsäyksen ja taitavasti rakennetun petoksen verkoston.

Gizmondo oli kuitenkin hetken aikaa mielenkiintoinen vaihtoehto. Sen piti tulla markkinoille 2004. Mitä käsikonsolien markkinoilla oli silloin? Tapwaven pelikonsolin ja PDA-taskumikron yhdistelmä Zodiac oli julkaistu vuoden 2003 lopussa Yhdysvalloissa, mutta sitä sai vain rajoitetusti postimyyntistä eikä lainkaan Euroopasta. Nokian kesällä 2004 julkaisema N-Gage-älypuhelin tiedettiin floppiksi syntyessään. Nintendoilta tuli 2004 kaksi Game Boy Advance -herutellua. DS ja PSP olivat vuoden 2005 heinä.

Mitä jos Gizmondo olisi julkaistu ajallaan, jos markkinointi olisi riittänyt ja jos laitteelle olisi ollut pelejä? Jos laite olisi ehtinyt myyntiin riittävän aikaisin ennen Nintendon DS:ää ja Sonyn PSP:tä? Se olisi ollut Euroopan markkinoi-

den tehokkain käsikonsoli, tekniikkafriikkien unelma. Toisin kävi.

Hype toimi, entä käytäntö?

Gizmondo kuulosti mielenkiintoiselta. Ajoissa julkaisu Gizmondo olisi hallinnut markkinoita puolesta vuodesta jopa vuoteen. Hypeä riitti. Gizmondon syyttämän promomatskun määrä tuntui välillä roska-postiilta. Laitetta itseään ei kuulunut. Ei edes testilaitetta *Pelaajalle*. Lupauksia kyllä, mutta postilaatikko vain ei kolissut. Julkaisua lykättiin. Niin Englannissa, Pohjoismaissa kuin USA:ssakin.

Eikä testilaitetta kuulunut. Olimme yhteydessä Gizmondon, niin etu- kuin takaovenkin kautta, monen henkilön voimin. Jos "myymme tänä jouluna enemmän kuin PS2 tai Xbox" -tason laitetta ei saa testiin, niin jokin haisee.

Linssiinviilauksen alkeiskurssi

Gizmondo-projektiin taustat yltävät liki parinkymmenen vuoden taakse, Ruotsin alamaailmaan. Nuorisorikollinen **Stefan Eriksson** paiskattiin telkien taa ensimmäisen kerran jo 19-vuotiaana. Vapauduttuaan Eriksson loi yhteydet paikallisiin korstoihin, joista kannattaa muistaa **Johan "The Torpedo" Enander**. Eriksson päätyi muutaman vuoden kuluttua uudestaan vankilaan ja aloitti vapauduttuaan 1989 uransa

tosissaan. Kidnappauksia. Väärennöksiä. Huijauksia. Perintää.

Eriksson ja Enander kumppaneineen tunnettiin lopulta Ruotsin alamaailmassa "Uppsalan mafiana". Miesten onni loppui vuonna 1993, ja Eriksson lusi vuoteen 2000 saakka. Entä mitä nyt? Jotain uutta pitäisi keksiä. Jotain rahakasta.

Kuvaan astuu kolmas ruotsalainen, **Carl Freer**, lukuisista huijauksista epäilty vanha kettu. Freerillä oli Eagle Eye Scandinavia -yhtiö, joka maahantoi GPS-paikannuslaitteita.

Jollain ilveellä Freer vakuutti yhdysvaltalaisen Floor Decor -mattofirman ostamaan Eagle Eye ja nostamaan itsensä yhtiön johtoon. Freer himoitsi Floor Decoria, koska yhtiö oli Yhdysvaltain pörssissä. Nimenvaihdoksen jälkeen Freer pystyi keräämään rahoitusta osakemarkkinoilta ja riskisijoittajilta.

Seuraavaksi Freer istutti yhtiön toimitusjohtajaksi **Michael Carrenderin**, jonka avulla mattokaupasta muokattiin elektroniikkayhtiö Tiger Telematics. Freer siirsi itsensä tytäryhtiö Gizmondo Europan toimitusjohtajaksi.

Hiljalleen Tigerin suunnitelmat selkenivät. Yhtiö ilmoitti tuovansa markkinoille paikannusteknologiaa, jonka avulla vanhemmat voivat seurata lastensa liikkeitä. Tämä ei vedonnut sijoittajiin, joten vuonna 2003 yhtiö kertoi julkaisevansa GameTrack-nimisen käsikonsolin, jossa on sisäänrakennet-

MIKÄ GIZMONDO?

■ Gizmondossa oli 400 megahertsin ARM9-RISC-prosessori, 2,8 tuuman värinäyttö ja 64-bittinen 3d-kiihdytetty näytönohjain. Pelaamisen ohella laitteella pystyi lähettämään ja vastaanottamaan MMS-multi-mediaviestejä, katsomaan elokuvia ja kuuntelemaan musiikkia. Siinä oli digitaalkamera, GPS-paikannuslaite, GPRS-nettityhteys ja Bluetooth-lähiverkko. Käyttöjärjestelmä oli Windows CE.

Konsolille oli määrä julkaista myös paikannuslaitetta ja kameraa hyödyntäviä pelejä. Sillä pystyisi ostamaan ja lataamaan musiikkia digimusiikkikaupasta konsolin langattoman verkkoyhteyden kautta. GPS-paikantimelle luvattiin sovellus, joka lataa kartat automaattisesti verkosta.

Ominaisuuksiltaan Gizmondo oli hyvin varusteltu, tehokas ja monikäyttöinen mobiililaitte.

"Gizmondo myy jouluna
enemmän kuin PS2 ja Xbox."

– Gizmondo Europe

tu GPS-paikannin. Laitteen nimi vaihdettiin Gizmondoksi, koska "laitteesta päätettiin tehdä pelkän pelikonsolin sijaan monikäyttöinen viihdelaitte".

Kaksi yhtiötä. Mahdollisuus lypsää osakemarkkinoita. Seksikäs tuote. Vain taivas oli enää rajana.

Linssiinviillauksen jatkokurssi

Gizmondo European vetäjänä Freer oli elementissään. Vanha conman pani peliin kaiken supliikkinsa ja onnistui kieputtamaan Lontoon sijoittajapiirit pikkusormensa ympärille. Rahaa satoi joka puolelta.

Freer pani elämän risaiseksi: alkupalkka 750 000 euroa, joka tuplattiin puolessa vuodessa. Bonuksia 1,9 miljoonaa. Autoetu 7 500 euroa kuukaudessa, minkä päälle yksityiskäyttöön Gizmondon liisaamat kaksi Ferrari Enzoa, Mercedes SLR McLaren sekä Maybach-luksusauto kuljettajineen. Freer muutti maaseutukartanoon, jonka autotalli täyttyi urheiluautoilla. Seassa oli myös timantein koristeltu harrikka. Vaimolle konsulttipalkkoita 140 000 euroa ja luksusauto.

Jälkiviisaus on helppoa, mutta Freer näyttää rakentaneen Gizmondo European alusta lähtien omaksi henkilökohtaiseksi lypsykoneekseen, josta piisasi kavereillekin. Mukaan näet kutsuttiin Freerin Uppsalan mafiaaverit.

Freer palkkasi Stefan Erikssonin "luomaan suhteita autoalan yritysisiin". Palkka 600 000 euroa vuodessa, joka tuplattiin puolen vuoden kuluttua. Lisäksi yli 1,8 miljoonan bonukset ja 80 000 euron autoetu. Erikssonin ainut saavutus

oli sopimus F1-talli Jordanin kanssa, joka päättyi oikeuteen Jordanin velkoessa Gizmondolta yli kahden miljoonan euron maksamattomia laskuja.

Johan Enander palkattiin Gizmondon turvallisuuspäälliköksi. Kolmas uppsalalainen, **Peter Uf**, palkattiin yhtiön johtajaksi. Erään tyttöystävästä leivottiin kovapalkkainen sihteerit: 180 000 euroa vuodessa, autoetu ja yhtiön osakkeita 370 000 eurolla.

Julkaisu, ainakin jonkinlainen

Gizmondon vauhti vain kiihtyi sitä mukaa kun lähestyttiin odotettua konsolin julkaisupäivää, vaikka sitä siirrettiinkin useamman kerran eteenpäin.

Hypekoneisto toimi. Riskisijoittajat kaatoivat yhtiön rahaa. Gizmondon osakkeen arvo nousi 53 sentistä/osake 32,50 dollariin, vaikka niiden määrä kasvoi 2005 alkupuoliskolla liki 70 prosenttia.

Siinä sivussa konsolivalmistaja osti lontoolaisen mallitoimiston. Ainakaan pr-työistä ei ollut pulaa.

Yhtiö osti brittiläisen Warthog-studion, melkoisen riva-kasti, sillä diiliä ei hyväksytty edes osakkeenomistajilla.

Törsäys kasvoi tähtitieteelliseksi. Yksi ainut hotellilasku oli 120 000 euroa. Firman päivittäiskulut lähestyivät 800 000 euroa, vaikka yhtiöllä ei ollut vielä edes valmista tuotetta. Tuottopuolelta löytyi vain mallitoimiston tienestit.

Yhtiö vuokrasi upean myymälän Lontoon keskustasta, vain 265 000 euroa vuodessa.

Lopulta konsoli julkaistiin, maaliskuussa 2005. "Käsi-konsolien markkinat ovat nyt äärimmäisen mielenkiintoiset. Olemme iloisia ollessamme mukana tässä kumouksessa. Olemme tuoneet markkinoille vahvan tekijän, joka pystyy kilpailemaan menestyksellisesti muiden brändien kanssa", Freer kertoi.

Julkaisubileet olivat megatapaus. Yhtiön myymälässä järjestettyihin bileisiin oli tilattu esiintymään **Pharrell Williams**, Australiasta lennätetty **Dannii Minogue**, **Verne Troyer**, **Busta Rhymes** ja **Lennox Lewis**. Näiden lisäksi jatkobileissä esiintyivät **Tom Green**, **Sting** ja **Jamiroquai**. Pelkästään Stingin palkkioshekki oli yli 1,1 miljoonaa euroa.

Bileitä suitsutettiin valtavana menestyksenä. Mutta... Yleensä tämänkaltaiset tilaisuudet ovat kutsuvierastapahtumia. Nyt ovet olivat auki kaikille ohikulkijoille, kaduilta lähes

"Gizmondosta tulee langaton, kannettava viihdelaitte, joka on paitsi ykköslinjan pelikonsoli, myös mp3-soitin, elokuva-toistin, mobiiliviestin, kamera ja GPS-laite."